

Voorjaar 2021

Gidsengids

IVN ENSCHEDE

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE

Nummer 256

BELEEF DE NATUUR!

Colofon

De Gidsengids van IVN Enschede verschijnt 4 x per jaar.
Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/afdeling/enschede
en www.facebook.com/IVNEnschede

Redactie Gidsengids

* Celia Horst-Geijtenbeek
Burgemeester Stroinkstraat 375 - 7547 RH Enschede
tel. 053 434 36 48 - email: celia@jforst.nl
* Tineke Eitink-Doomheide

Website en Facebook

* Jan Willem Visschers
tel. 053 476 55 35 - email: jwvisschers@gmail.com
* Erika van Oldeneel - email: erika1961@hetnet.nl

Drukker

* Editoo B.V. te Arnhem
tel. 085 773 774 2 - www.editoo.nl

Lidmaatschap IVN

Aanmelden en opzeggen per email via secretariaat
Contributie per jaar leden € 24,00; huisgenoten € 6,00
Minimale jaarbijdrage donateurs is € 15,00.
IBAN: NL05 INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede

Bestuur

Voorzitter

* Hanneke van Dorp
Wooldrikshoekweg 104
7535 DD Enschede
053-4780392
email: hanneke_van_dorp@planet.nl

Secretariaat

1e secretaris
* Nico van Diepen
Bouwhuishorst 23
7531 EZ Enschede
06-47270894
2e secretaris
* Dirk van de Wetering
email: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

Penningmeester

* Dirk Nijenboer
Van Riebeekstraat 95
7535 ZJ Enschede
053-4311364
email: dendirk@home.nl

Algemeen bestuurslid

* Pim Bosman
Voortsweg 48
7523 CH Enschede
053-4322965
email: whbosman@hetnet.nl

Van harte welkom bij IVN Enschede

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een organisatie met ca. 180 afdelingen in Nederland en ca. 26.000 leden, waarvan ca. 8.000 actieve vrijwilligers. IVN heeft als doel mensen bij de natuur te betrekken en jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk onze natuur is.

Onze afdeling IVN Enschede telt momenteel ruim 90 leden incl. huisgenootleden. Zij zetten zich in op het gebied van milieu, natuureducatie en duurzaamheid. Vooral door het stimuleren van natuurbeleving willen we onze liefde en kennis voor de natuur delen. Tevens organiseren we speciale bijeenkomsten voor onze leden en donateurs. Per kwartaal ontvangen zij het afdelingsblad de "Gidsengids".

Zin om vrijblijvend eens te komen kijken, mee te doen met onze activiteiten of lid worden? Dan kun je contact opnemen met ons secretariaat. Je bent van harte welkom!

Werkgroepen

- * Schoolwandelingen
- * Grijs, Groen en Gelukkig
- * Heemtuin
- * Vliegbasis Twenthe
- * Internationale School IST
- * IVN infokraam
- * PR & Communicatie
- * Publiekswandelingen

In dit nummer

- 3 Van de voorzitter
- 4 De otter, 'n legende keert terug
Galanthus Nivalis
- 5 Het Achterhoekse groen
- 6 Reeën spotten
- 7 Heemtuinperikelen en bloeiende Gaspeldoorn
- 8 Jaarrondtuintelling
- 9 Tortel en andere vreemde vogels
- 10 IVN Landschaps Gidsen Opleiding
- 11 To dig, or not tho dig, that's the question...
Een vlinder!
- 12 Lente, een gedicht
- 14 *Jaarverslag IVN afd. Enschede 2020*
- 19 Vloggende boer uit Tweekelo
- 20 IVN Fotowedstrijden
- 21 Pizza Paardenbloem
- 22 Sneeuw op Groot Brunink
- Waterbeheer op de Lonnekerberg
- 23 Agenda & Van de redactie

Cover: Middelste bonte specht jong - M. Deiman

Van de voorzitter

Zelden hebben we zo'n scherpe overgang gezien tussen winter en lente als dit jaar. Na een ijskoude week met veel zonneschijn en een prachtig, dik pak sneeuw, draaide de wind van het noordoosten naar het zuidwesten en liepen we al snel zonder jas van de crocuses en de eerste vlinders te genieten terwijl de laatste sneeuwhopen nog lagen te smelten. Voor mij is het geluid van de Grote lijster altijd de eerste, echte aankondiging van de lente. Ik hoorde er één toen ik in de sneeuw in het Haverkampbos wandelde. Hij wist wel dat de winter niet lang zou duren.

Het was de afgelopen maanden vrijwel onmogelijk activiteiten te organiseren, maar de werkgroep publiekswandelingen bedacht iets dat wel kon: de bekendmaking van de winnaars van de fotowedstrijd met de prijswinnende foto's en de winnaars is te vinden in deze Gidsengids! Chris schreef een leerzaam artikel over reeën. Ook aan mijn kant van de stad zie je ze veel, laatst wel 18 bij elkaar. Leuk dat ik nu weet dat het vier of vijf familie-sprongen bij elkaar waren en dat de kans er zoveel bijeen te zien in de zomer niet groot is! Pim doet verslag uit de heemtuin en vertelt ons wat hij aantrof in de nestkastjes die hij schoonmaakte. Ze worden goed gebruikt, nuttig werk dus! Ook Nico blijkt heel actief met nestkastjes te zijn, maar dan in eigen tuin. (Of is het een vogelreservaat?) Dat vogels tellen is eigenlijk iets om ook te gaan doen! Het geeft je zelfs de kans om net als Pim de vogels in je tuin persoonlijk te leren kennen. Maaïke gaat verhuizen naar de Achterhoek en beschrijft hoe mooi het ook daar is. Jammer dat je onze afdeling gaat verlaten, veel geluk na de verhuizing en tot ziens! Celia laat ons mee genieten van haar plezier in de moestuin(-boeken).

Zo is de redactie er weer in geslaagd is om samen met alle schrijvers van artikelen, waar ik hier maar een klein greep uit deed, een verrassend mooie en informatieve Gidsengids te maken. Het enige wat ik mis is Nico's puzzel, al voor de tweede keer. Ik denk te weten hoeveel werk het maken van een goede puzzel is en als er niet zo veel reacties op komen lijkt het misschien niet te lonen. Maar wij zijn met de puzzel in het herfstnummer uren zoet geweest met veel plezier. Van Natuur naar Cursus, zo moeilijk, hoe verzin je het!

Hoewel we nog niet weten wanneer we de jaarvergadering veilig kunnen houden vind je volgens traditie in dit voorjaarsnummer ook het jaarverslag. We hopen later dit jaar de uitnodiging voor de jaarvergadering te kunnen laten volgen, dus bewaar deze Gidsengids tot dan!

De afgelopen weken bereikten ons twee overlijdensberichten van oud leden. Beiden al jaren wegverhuisd uit Enschede, maar door de vele jaren dat ze actief waren zullen oudere leden zich hen goed kunnen herinneren. Jan Bartelink is vele jaren actief geweest bij de schoolwandelingen, waarvan hij heel lang coördinator was. We zijn hem dankbaar voor het vele werk dat hij toen verzet heeft. De laatste jaren woonde hij in Barneveld en hadden we niet veel contact meer. Else Kruijt was al actief in de toenmalige werkgroep Lezingen en Cursussen in de jaren 80. Ook bij de schoolwandelingen had ze vele jaren inbreng. Helaas werd dat minder nadat een hersenbloeding haar mogelijkheden beperkte. De laatste jaren van haar leven bracht ze door in Haarlem. Ik bewaar heel goede herinneringen aan de vele activiteiten die ik samen met Else mocht doen, vooral toen ik nog maar net in Enschede woonde en de weg nog een beetje moest leren.

Hanneke van Dorp

Otter op de uitkijk, getekend door Vivien Doornhein

De otter, 'n legende keert terug

Het jaar 2021 is uitgeroepen tot het Jaar van de Otter door CaLutra, de Otter- en Beverwerkgroep van de Zoogdiervereniging.

Toen ik een jaar of 11 was kreeg ik met Sinterklaas de Nederlandse vertaling van de klassieker "Tarka the Otter" (originele versie stamt uit 1927) geschreven door Henry Williamson, engels natuurschrijver (1895-1977). Met dat boek is mijn liefde en fascinatie voor de otter ontstaan. Sindsdien "heb ik iets met otters". Vraag me niet waarom, het zijn gevaarlijke roofdieren. Maar toch... ik word er vrolijk van als ik ze in het water zie dartelen, om elkaar heen zie draaien, zie spelen. Wel eens een otter op de rug in het water zien liggen, met een kei op zijn buik, terwijl hij daar een mossel op tikt om hem open te krijgen? Wat een slim dier... dan schiet je toch automatisch in de lach?

In 1988 was de otter in Nederland uitgestorven. Oorzaken daarvan waren de toename van het gemotoriseerd verkeer (vroeger hoofdoorzaak van sterfte onder de otters, ca. 90%. Tegenwoordig 40%, o.a. door ottertunnels en aanpassingen aan de wegen); de chemische industrie en het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw (de otter staat als roofdier aan het eind van de voedselketen); aanpassingen in het landschap (waardoor hun natuurlijk leefgebied steeds meer verdween). In 2002 werd in Nationaal Park De Weerribben-Wieden hun natuurlijke habitat hersteld. In een vijfjarig herintroductieprogramma van de otter in Nederland zijn daar in de periode van 2002-2008 fasegewijs zo'n 40 otters uit Oost Europa uitgezet. Met succes, hun aantal in Nederland is inmiddels gestegen tot ca. 350 en ze hebben hun leefgebied flink uitgebreid in Noord-Oost Nederland, tot aan Twente toe.

Wil je dit dier beter leren kennen en genieten van mooie natuuroptnames van de otter, dan kan ik je van harte de film "De otter, een legende keert terug" aanraden. Deze documentaire, die het leven van de otter werkelijk prachtig in beeld brengt, is op 2 januari jl. door de EO op tv uitgezonden. Je kunt hem terugkijken via: https://www.npostart.nl/de-otter-een-legende-keert-terug/POMS_S_EO_16389778

Veel plezier! Tineke Eitink

Galanthus Nivalis

Bij ons in de tuin hebben we een bundeltje sneeuwkllokjes. Die bloeien al half december! Ieder jaar weer op hetzelfde moment hangen de bloemhoofdjes naar beneden, schattig om te zien. Maar zeven meter verderop, op de bult onder de grote conifeer bloeien de sneeuwkllokjes pas half februari... Je kunt het verschil van plant en bloemhoofdjes niet zien. Ik ben er met de neus bovenop gaan staan en zie geen verschil. Nou, wie het weet mag het mij komen vertellen.

*Sneeuwkllokjes luiden de winter uit
Sneeuwkllokjes prijzen de lentebruid
Sneeuwkllokjes luiden de lente in
Sneeuwkllokjes groeten de meikoningin*

Wist je...

- Dat sneeuwkllokjes oorspronkelijk uit Zuid- en Zuidoost Europa komen.
- Het sneeuwkllokje symbool is van hoop.
- Het sneeuwkllokje wel wit lijkt maar dat niet is, in werkelijkheid is ze glashelder.
- En dat het sneeuwkllokje een stinsenplant is.
- Sneeuwkllokjes veel voorkomen op buitenplaatsen en in kloostertuinen.
- Het sneeuwkllokje ook wel "sporkelbloem" genoemd wordt (een verwijzing naar de maand februari).
- Galanthus bestaat uit de woorden "gala" en "anthos" wat respectievelijk "melk" en "bloem" betekend. Nivalis betekend "in de sneeuw bloeiend".
- Dat er wel meer dan 500 cultivars zijn...

Een legende: hoe de sneeuw aan zijn kleur kwam...

Toen God alles geschapen had: het gras, de planten en bloemen, maakte Hij ook de sneeuw en zei: "De kleur moet je zelf maar uitzoeken, je bedekt toch alles." De sneeuw ging naar het groene gras en zei: "Geef mij je groene kleur." Maar het gras weigerde dit. Toen ging de sneeuw naar de bloemen. Maar geen van al die mooie bloemen wilde zijn kleur afstaan. Tenslotte kwam de sneeuw bij het sneeuwkllokje. "Als niemand mij een kleur geeft, zal het mij gaan als de wind, die alleen daarom soms zo boos wordt omdat men hem niet ziet!" Het sneeuwkllokje kreeg medelijden en zei: "Als je mijn kleur wilt hebben, mag je haar nemen." Zo kreeg de sneeuw haar witte kleur. En werd de sneeuw de vijand van alle bloemen, behalve van het sneeuwkllokje.

Voor dit stuk over het sneeuwkllokje heb ik onder andere informatie gewonnen uit Fuchsiana, het tijdschrift van de Fuchsiavereniging. Henk Kaspers

foto Celia Horst

Het Achterhoekse groen

Sinds ik een vriend in Lochem heb, zie ik de groene Achterhoekse vlag vaker wapperen. Niet alleen de vlag is groen, maar ook de omgeving is heel groen.

Het opvallendste groen bij Lochem is de Lochemse berg. De omgeving is redelijk vlak, maar de Lochemse berg steekt er bovenuit. Dit had de burgemeester ook gespot op een relikfaard en gedeeld op twitter. Met bijna 100.000 views als resultaat. Deze naamsbekendheid zorgt misschien voor nog meer toeristen.

Lochem is namelijk een populair stadje voor toeristen vanwege een oude binnenstad met gracht en groen in de buurt. De Belvédère is een van de oudste toeristische trekpleister in Lochem. Een uitkijktoren die sinds tientallen jaren niet meer boven de boomtoppen uitkomt. Daarom doet de Belvédère helaas geen dienst meer als uitkijktoren. Maar er zijn nog steeds mooie wandel- en mountainbike routes om de Belvédère heen.

In de zeldzame winterse week, leek de Lochemse berg helemaal onhollands. Er waren nu langlaufers en sleetje rijders te vinden op de heuvels. De schapen moesten plots op zoek naar gras onder de sneeuw. Extra leuk is dat je sporen van dieren beter in de sneeuw kunt zien. Zelfs de reeën waren gemakkelijk te spotten op hun paden door hun donkere schutkleur.

Ondanks dat de sneeuw weg is, ben ik van plan vaker naar de Lochemse berg te gaan. Helaas ga ik afscheid nemen van het IVN in Enschede omdat ik naar Lochem verhuis.

Uiteraard wil ik nog heel graag de slootjesmiddag die we vorig jaar bedacht hadden uitvoeren.

Mocht het qua coronamaatregelen kunnen dit jaar, of anders volgend jaar.

Bedankt allemaal, hopelijk tot ziens bij de slootjesmiddag! Maaïke Otten

Ps. Mijn vriend houdt heel erg van fotograferen en met zijn drone vliegen, dus mocht je interesse hebben in meer natuurfoto's en video's bekijk dan @thomas_nijkamp op Instagram.

[Red.: Op de 2e foto hierboven zien we de Belvédère. Deze werd in 1893 gebouwd op initiatief van het "Lochemse Verfraaiingsgezelschap". De toren is nog eenmaal verhoogd tot een hoogte van in totaal 18 meter, maar bomen blijven groeien en toen deze het voor de tweede maal wonnen is de Belvédère gesloten voor het publiek.]

Hoogteverschillen in kaart gebracht. De cirkel geeft de Lochemse berg aan. Afbeelding: pic.twitter.com/2h7oRW4Yv7

Intrigerende natuur, deze boom met gedraaide stam. Toen we hem eenmaal gezien hadden, viel het ons op dat er her en der meer staan. Kan iemand dit vreemde fenomeen verklaren en uit de doeken doen hoe en waarom deze stam zo groeit? Dan plaatsen we dat graag in een volgende Gidsengids. Tineke Eitink

Reeën spotten

De kans dat je een ree ziet in Enschede Zuid is groot, zeker in de omgeving van het Buurserzand. Reden is dat de beheerder in dit gebied, Vereniging Natuurmonumenten, de jacht op deze dieren niet toestaat. Daardoor is de kans ze daar te kunnen zien dus relatief groter.

Echter reeën zijn geen kuddedieren. Hun levenswijze wordt sterk beïnvloed door een sociale structuur in het gedrag onderling. En ook de periode van het jaar is van invloed. Afgelopen jaar zag ik een strijd tussen twee jonge reebokken; een fascinerend gezicht. Daar wilde ik meer van weten. Vandaar dit artikel.

De kans om reeën te spotten is het grootst in het vroege voorjaar. Reden is dat er dan nog weinig bladeren aan de bomen en struiken zitten. En daarbij zijn reeën fijnproevers; na een winterse periode vinden ze vooral de jonge en verse blaadjes een ware lekkernij. Als je goed oplet kun je in de maand maart in het bos sporen van reeën zien. Niet enkel de hoefafdruk maar bijvoorbeeld ook veegsporen langs stammetjes van jonge struiken. Maar ook krabsporen op de grond, een teken van de zoektocht naar voedsel.

Die veegsporen worden veroorzaakt door een reebok die zijn territorium wil afbakenen. Een bok wil van jaar tot jaar in hetzelfde territorium leven en verdedigt dit tegen andere bokken. Jonge bokken, jaarlingen genoemd, zwerven vaak in het vroege voorjaar gezamenlijk wat rond; echter de rangorde bepalen ze onderling.

Deze ontmoetingen tussen de bokken zijn vaak agressief; hoe dichter ze in rangorde bij elkaar staan, des te eerder komt het tot onderlinge gevechten met het gewei als wapen. En dat had ik blijkbaar afgelopen voorjaar gezien! De wat zwakkere jaarlingen worden vaak nog wel in het territorium getolereerd door de bok, de sterkere jonge bokken worden echter verjaagd en zullen op zoek moeten naar een ander territorium.

Twee vechtende reeën

Een territorium kan variëren van ongeveer 100 tot 200 hectare, afhankelijk van voedselaanbod en landschaps structuur. Daarin leven circa 20 tot 30 reeën, afhankelijk van de geslachtsverhouding. De beste gebieden, zoals het Buurserzand, worden bezet door reeën die het hoogst in de rangorde staan. Reeën lager in rangorde moeten genoegen nemen met een minder goede territoria rondom. Overigens geldt dit voor zowel bokken als voor geiten.

Reeën worden geboren in de maand mei; de geit (de moeder) werpt doorgaans een tweetal kalfjes. De geit vormt met haar kalf of kalveren een gezinssprong. Zij blijven in het eerste jaar bij elkaar. In de winterperiode vormen ze met andere gezinssprongen een wintersprong. Dit zijn dan vier á vijf dieren. In de winter streng kunnen met name in grote open gebieden een aantal van die wintersprongen zich verenigen tot één grote sprong. Aan het eind van de winter gaan deze sprongen weer uit elkaar.

Dit geldt ook voor een gezinssprong; veelal gaat het bokkalf als eerste weg bij de moeder (geit) en gaat dan definitief weg. Daarna vertrekt ook zijn zusje het geitkalf; echter is dit van tijdelijke aard. Dit vertrek wordt veroorzaakt door de bronsttijd in de periode vanaf begin juli tot medio augustus. Zodra de moeder geit opnieuw is gedekt keert de jonge geit terug bij de moeder.

Na de bronsttijd werpen de bokken hun gewei af en zoeken dan rustige plaatsen op in hun territorium om uit te kunnen rusten. Vanaf dan wordt het gedrag van de bokken meer en meer bepaald door de geiten met kalveren; de bokken houden zich dan op binnen het familieverband, veelal onder leiding van de geit, smalreeën (geitkalf van het afgelopen jaar) en kalveren.

Wat is nu de beste tijd om reeën te spotten? Hoe actiever ze zijn, hoe meer kans er is ze te kunnen zien. Bokken zijn in de periode maart tot en met juli twee keer zo vaak te zien als geiten. Zij zijn in die periode dan veel op pad; markeren van het territorium, vechten met andere bokken en het verjagen ervan. Ook hebben ze in die periode sterke behoefte aan voedsel, ze hebben veel energie nodig voor het aansterken, verharing en territoriaal gedrag. De bronstperiode juli en augustus, de haarwisseling (van zomer naar winterkleed) in september en de tweede voedselpiek in oktober zijn de beste momenten in het jaar.

Meer specifiek is het in de ochtend- en in de avonden vaak het rustigst in de terreinen en dus de kans ze te zien het grootst. Maar pas op; ze passen zich over het algemeen snel aan als de (weers-)omstandigheden veranderen. Ze houden van zonneschijn, mits het niet te heet is. Bij slecht weer is de kans aanzienlijk kleiner. Als de wind minder aanwezig is, is de kans groter. Ergo: hoe harder het waait, hoe kleiner de zichtbaarheid. Bij opklaringen na wind en regen komen de reeën uit de dekking en zijn dan extra zichtbaar.

Echter, wil je meer weten en de kans vergroten ze te zien? Ga dan met een ervaren gids op pad. Vanuit de samenwerking van IVN Enschede met Landschap Overijssel en in Haaksbergen met Vereniging Natuurmonumenten, worden op verschillende momenten gedurende het jaar reeën excursies georganiseerd. Onder leiding van een ervaren gids ga je dan samen het veld in. Schrijf je wel op tijd in, want het aantal beschikbare plaatsen is veelal beperkt.

Enschede, februari 2021
Chris Eijkholt

[Red. Tip : zie op onze site in Fotoboek een boeiend filmpje dat Chris maakte, of [klik hier](#) voor het filmpje.]

Heemtuinperikelen

Zoals jullie natuurlijk bekend is proberen een aantal IVN'ers de Heemtuin in het Ledeboerpark een beetje te onderhouden. Gezien het aantal mensen en de tijd die we er aan (kunnen?) besteden, zo'n 3 uur per week, moeten we ons voor het grootste deel beperken tot een aantal basiswerkzaamheden. Eén van de jaarlijks terugkerende werkzaamheden is het leeg- en schoonmaken van de vogelnestkastjes en ook afgelopen herfst hebben we dit weer gedaan, het was dacht ik in november.

Er hangen momenteel 12 kastjes in de Heemtuin, 11 met een rond invlieggat en 1 "open" kastje. Afgelopen jaar waren er 10 gebruikt waarvoor ze in hoofdzaak voor bedoeld zijn namelijk nestelen. Eén was er alleen gebruikt als slaaphokje en één was uit de boom gevallen, nog vóór het broedseizoen, want het was niet bewoont geweest. Wat dit keer opvallend was, was dat in 2 kastjes een niet uitgekomen eitje lag en in een ander kastje een eitje en een dood vogeltje, ja eigenlijk alleen nog maar z'n verenpakje, de rest was alweer door anderen genuttigd. Het zijn over het algemeen de Kool- en de Pimpelmees die onze kastjes bewonen, hoewel ook de Boomklever mogelijk is. Het open kastje wordt gebruikt door b.v. Vliegenvangers. De laatste keer was het bijna geheel dichtgebouwd met mos en veertjes een klein vlieggaatje bleef over, mogelijk is dat een Winterkoninkje geweest.

Enkele jaren geleden hebben we ook een (Steen)uilenkast aangebracht in een Eikenboom aan de rand van het centrale grasveld, zie foto. Elk jaar is het weer spannend om te kijken of de kast gebruikt is, maar helaas... tot afgelopen jaar!!! Er lag een ei in, wel kapot maar je zag nog een klein ingedroogd embryo. Vermoedelijk is er "ingebroken", er

De (Steen)uilenkast

waren verder geen sporen van bewoning en opgegroeide jongen. Het komt wel vaker voor dat een uilenkast "gekraakt" wordt door een Holenduif of een Kauw, maar die maken wel min of meer een nest met wat takjes e.d. In onze kast lagen echter alleen wat houtsnippers die we er destijds zelf in gestrooid hadden. Dus toch een Steenuil...? We wachten met spanning dit jaar af..., zoals we weer veel dingen dit jaar met spanning mogen verwachten.

Eigenlijk had ik achter de vogelnamen in cursief de wetenschappelijke naam willen noemen, dit is tenslotte een Natuur Gidsengids, maar toen ik er naar aan het zoeken was dacht ik: wat maakt het ons toch uit of een Koolmees wetenschappelijk "Parus major" heet, toch? Kom eens kijken of meewerken, elke woensdagmorgen zijn we er wel, behalve als het "Hondenweer" is, de koffiepauze's zijn overigens ook gezellig en informatief.

Pim Bosman

Bloeiende Gaspeldoorn in Enschede

Begin februari ontving onze PR afdeling onderstaande spontane reactie met bijgaande foto vanuit het veld..

"Is het bij jullie bekend dat er op het talud van Brinkstraat en Oostweg een bloeiende gaspeldoorn staat ?

Groeten van Coen van den Berg"

Een greep uit de reacties die we hierop mochten ontvangen:

- * Mooi toch. De schepping gaat zijn eigen gang.
- * Leuk, zie het verhaal van onze zustervereniging: <https://www.ivn.nl/afdeling/voorne-putten-rozenburg/gaspeldoorn> Op Wildeplanten.nl stond: Bloeimaanden: Januari, februari, maart, april, mei en juni, maar ook vaak het hele jaar door.
- * Leuk. Op facebook postte een nichtje van me een foto van de gaspeldoorn in de duinen bij Schoorl. Leuk hier ook een exemplaar te zien. Ik denk dat bedoeld wordt Brinkstraat/N35; ik ga daar kijken als ik oppas op het Hogeland.
- * Dat verdient toch plaatsje en een verhaaltje in de Voorjaars-GG ?
- * Ja, dat wist ik. Ik denk dat hij aangeplant is bij de aanleg van de groenvoorziening toen de wijk daar is gebouwd. Ik hoop overigens dat er zoveel sneeuw gevallen is dat de gaspeldoorn de strenge vorst overleeft. Het zijn vooral planten van de kuststreken, waar de winters minder streng zijn.

[Red. Dank aan de heer van den Berg voor dit bericht.]

Jaarrond tuintelling

Naast de tuinvogeltelling, waarover elders geschreven wordt, zijn er vele tellingen. Dat betreft dan vogeltellingen, zoogdiertellingen, insectentellingen enzovoort. Een van de tellingen waar ik al jaren aan mee doe, is de jaarrond tuintelling. En ik tel dan specifiek de vogels in mijn tuin, en ook de zoogdieren, maar dat zijn er niet veel.

Bij de jaarrond tuintelling tel ik de vogels in mijn tuin op dezelfde manier als bij de tuinvogeltelling. Maar de telling gaat nu niet over een half uur, maar over een hele week, maandag t/m zondag. Zie ik de ene dag drie koolmezen, en een andere dag vier, dan noteer ik vier koolmezen. Het gaat dus om de verschillende soorten, en om het maximum aantal per soort. Bij veel soorten is het verschil tussen mannetjes en vrouwtjes niet duidelijk (duiven, mezen, roodborst, heggenmus), maar bij andere soorten wel (merel, huismus, vink). Zie ik de ene dag een mannetjesvink en een vrouwtjesvink en de andere dag twee vrouwtjesvinken, dan noteer ik drie vinken.

Ik zit natuurlijk niet altijd voor mijn raam de tuin in te turen, maar in dit corona-jaar ben ik wel iedere week een aantal dagen thuis geweest. Daarom heb ik in 2020 alle 52 weken mijn waarnemingen opgestuurd (www.tuintelling.nl). Mijn top 10 wat betreft aanwezigheid in mijn tuin (dus niet per se wat betreft aantallen): koolmees (52 weken, dus die zijn er 'altijd'), merel (48), ekster (46), houtduif (44), boomklover (41), roodborst (40), vink (38), pimpelmees (36), heggenmus (33), bosuil (32).

De koolmees is dus vaste gast, en ook in grote aantallen. Uit vijf nestkastjes zijn jongen uitgevlogen. Twee nestkasten die ik speciaal ontworpen had voor de spreeuw zijn succesvol gebruikt door koolmezen. Jammer genoeg niet door spreeuwen. Één keer, in de week van 4 mei, heb ik een spreeuw gespot. Die inspecteerde de kast, en daarna heb ik nooit meer een spreeuw terug gezien. Met één enkele waarneming bezet de spreeuw meteen ook de gedeelde laatste plaats, samen met de bonte vliegenvanger, die alleen in de week van 27 april acte de présence gaf. Mogelijk waren toen alle nestkastjes al bezet, zodat hij zijn heil elders moest zoeken.

In de laatste weken van 2020 doken er twee nieuwe soorten op, die daarmee het totaal op 32 brachten. De witkopstaartmees verscheen twee keer, en midden december was er een invasie van koperwieken. De twaalfde plaats van de winterkoning, met 28 weken, is waarschijnlijk te laag, en te wijten aan onoplettendheid van mijn kant. In het najaar ontdekte ik een nestje in de heder tegen mijn schuurtje. Dit broedgeval was mij totaal ontgaan.

Twee meter achter mijn tuin staat een prachtige beuk op gemeentegrond. Daar heb ik een bosuilenkast in gehangen, die bewoond wordt. Ik reken dat voor het gemak even als mijn tuin. In de winter en het vroege voorjaar zat er steeds een bosuil in de kast, maar die is helaas verdreven door een eekhoorn, die de hele kast vol takken sleepte. In oktober zag ik de bosuil terug, tot half december. Daarna heb ik geen bosuil meer gezien. En vandaag, 4 februari 2021, is zij/hij terug. (Hoogstwaarschijnlijk zij). Zal zij stilletjes al eieren hebben gelegd en uitgebroed, en zitten er nu jongen in de kast?

De holenduif bezet bij mij de veertiende plaats. In 24 weken heb ik er minstens een gespot. De laatste twaalf weken kwam steeds een paartje snoepen van het voer. Ik heb gauw een nestkast gemaakt, en nu maar duimen.

De huismus, de glorieuze winnaar van de tuinvogeltelling, komt in mijn lijstje op plaats 16, dus nog net in het linker rijtje. Weken lang kwam er steeds slechts één enkele mus in mijn tuin foerageren.

Het jaar 2021 bracht meteen ook een nieuwe soort. In de week van 18 januari kreeg ik bezoek van de middelste bonte specht.

Nico van Diepen

Pimpelmeesje wacht geduldig af

Goedemorgen

Het is nog vroeg, de lucht oranje roze..

Het vaste roodborstje bezoekt een van de zaadcontainers in onze tuin. Een pimpelmeesje wacht geduldig (?) tot hij klaar is en zij eindelijk ook kan eten. Aan de overkant in een boom het silhouet van een bonte specht. Ja duidelijk, het driftige gepik bevestigt mijn vermoeden.

Een voordeel van kale bomen in deze tijd is dat je de vogels veel sneller en beter kunt zien. Daar verdwijnt een ekster met nootjes uit mijn vogelhuisje. Humm, die had ik daar eigenlijk voor de eekhoorns neergelegd. Weer te laat, beste vriendjes.

Intussen verkent een boomkruipertje de stam van de machtige Es achter ons huis. Hij pikt her en der insecten van de schors. En dan, plotsklaps.. vliegt hij razendsnel 4 x rondom de stam omhoog. Capriolen van een dansende acrobaat. Hoe grappig om te zien.

En wat een voorrecht om zo mijn dag te mogen beginnen.

Tineke Eitink

Tuinvogeltelling NL

De Vogelbescherming organiseert jaarlijks de Tuinvogeltelling samen met Sovon Vogelonderzoek Nederland.

De Nationale Tuinvogeltelling levert een momentopname van de aantallen vogels die in Nederlandse tuinen aanwezig zijn. In combinatie met de resultaten van andere jaren en met andere tellingen levert dit een beeld van de ontwikkelingen en het belang van tuinen voor vogels.

Op 29, 30 en 31 januari 2021 hebben ca. 200.000 mensen ongeveer 2.750.000 tuinvogels geteld. **Kijk op vogelbescherming.nl** voor meer resultaten.

Doe je volgend jaar ook weer mee? Zet 28, 29 en 30 januari 2022 dan nu alvast in je agenda!

De top 3 van Nederland:

1 Huismus	514.993
2 Koolmees	357.326
3 Pimpelmees	234.028

Enschede:

1 Huismus	322
2 Koolmees	277
3 Ekster	166

Bron: Vogelbescherming Nederland.

Zwarte specht met 3 hongerhalzen - Michiel Deiman

"Tortel" - Pim Bosman

Tortel en andere vreemde vogels

Ik heb jullie al eens eerder in een verhaaltje verteld over "mijn" Turkse Tortel, ik wil hem nog één keer voor het voetlicht brengen.

Afgelopen week, na de korte, maar "Siberische" winter, was ik even bezig in m'n tuin, op mijn knieën was ik wat blad aan het weghalen, dode bloemstengels afknippen en dergelijke, je kent dat werk wel.

De Tortel zat al op een hekje te wachten op etenstijd. Op eens vloog hij op en landde vlak bij mij, zoals vaak ook wel een Roodborstje op korte afstand rondspringt. De Tortel was echter gaan zitten en keek rond wat ik aan het doen was en begon toen ook om hem heen wat dode takjes en stengeltjes op te pakken en te verplaatsen, hij gooide ze nog net niet in de afvalbak die naast mij stond. Ja, toch wel aandoenlijk...!

Dan nu de Nationale Vogeltelling; al jaren neem ik me voor hieraan mee te doen. Ik word ruimschoots op tijd en regelmatig op de hoogte gehouden door Vogelbescherming Nederland maar, om welke (ongeldige) reden dan ook, het is er nooit van gekomen. Maar met name omdat er de laatste jaren zo veel verschillende vogelsoorten mijn tuin bezoeken, besloot ik dit jaar beslist mee te tellen.

Toen ik één van de drie teldagen, gewapend met verrekijker, een half uur gespannen de tuin afspeurde, was de schamele score: 2 Huismussen, 1 Koolmees, 1 Merel en... 1 Turkse Tortel.

Zoals velen van jullie ongetwijfeld zullen weten wordt na verloop van tijd het resultaat van de telling "on-line" bekend gemaakt. Op de landkaart kun je dan inzoomen op jouw stad, of nog kleiner jouw wijk(en), je ziet dan de groene stippen wie-waar-wat geteld heeft. Ik kon mijn stip terugvinden en een klik bevestigde dat mijn telling correct was genoteerd. Ik heb in de wijde omgeving meerdere stippen aangeklikt, maar niemand had een Turkse Tortel gezien en geteld. Het is dus echt mijn Turkse Tortel, ik heb hem nog geen naam gegeven, het blijft gewoon Tortel.

Pim Bosman

Voorbereiding IVN Landschaps Gidsen Opleiding Enschede & Haaksbergen

Sinds het zomernummer van de Gidsengids 2020 is het bijna stil rondom de LandschapsGidsenOpleiding (LGO) die IVN Enschede en IVN Haaksbergen samen organiseren. Alleen nog een kleine foto van de 1e kennismaking van 9 juni 2020 in het herfstnummer en een nieuwsbericht op de websites van IVN Enschede en Haaksbergen. Maar is er dan ook niks gebeurd?

Nee, we hebben niet stilgezeten. De afdelingen Haaksbergen en Enschede zijn in september verder gegaan met de voorbereiding van de LGO. Eerst in september en oktober fysiek in het gebouw van de IVN Haaksbergen aan het Dievelaarslaantje. En net toen we in het NIVON gebouw in Enschede wilden vergaderen, kwam de 2e golf van de Coronapandemie en dachten we, wat nu? En zijn we maandelijks verder gaan vergaderen via Zoom. Dat was eerst even onwennig maar we hebben nu 3 Zoomsessies achter de rug en het begint te wennen.

Wie werken er allemaal mee?

IVN Haaksbergen: Gerrit van der Lee, de vorige cursuscoördinator; Maria Wielens, de coördinerend secretaris; Jan van den Berg, contactpersoon van de excursie werkgroep; Rob Stekelenburg website en Joke Tip PR.

IVN Enschede: Hanneke van Dorp, voorzitter; Nico van Diepen, secretaris; Hans Pelgrim, PR; Jan Willem Visschers, website en Greetje Koster, coördinator van deze LGO E&H. Samen vormen we het kernteam die alle aspecten van de organisatie van deze cursus op zich nemen.

Inhoud van de cursus

De cursus bestaat uit 2 algemene modules, 10 theorie- en 13 praktijkmodules, waarin je leert over het ontstaan van het landschap, de wisselwerking tussen de natuur en de omgeving, ecologie, flora (planten) en fauna (dieren). En tevens hoe je jouw natuurkennis over kunt dragen aan anderen of bijvoorbeeld een natuuractiviteit kunt organiseren. Een snuffelstage binnen een van de werkgroepen van Enschede of Haaksbergen hoort bij de opleiding. De theoriemodules zullen afwisselend in Enschede en Haaksbergen plaatsvinden en de excursies in verschillende gebieden rondom Enschede en Haaksbergen.

De vorderingen

Het rooster is een heel eind klaar. En we hebben ondertussen voor alle theoriemodules docenten gevonden. We hebben Enschedese natuurgebieden en docenten toegevoegd aan de cursus. En we hebben Haaksbergse docenten en natuurgebieden behouden [Red. van een eerdere cursus].

Er is een conceptbegroting gemaakt die besproken is met de penningmeesters. We zijn druk met de PR en we hebben onlangs de leden en belangstellenden geïnformeerd. Alle cursusdocumentatie komt op de website van www.OnsIVN.nl te staan.

Veel praktijkmodules zijn ook al een heel eind klaar, wel moeten we nog kijken hoe we verschillende excursies kunnen begeleiden en hoeveel hulp van IVN gidsen we hierbij nodig hebben.

We proberen de LGO Coronaproof te organiseren. Dus locaties waar je 1.5 meter afstand kunt houden en excursies met kleine groepen. Maar we weten natuurlijk niet wat de maatregelen eind september, bij de start van de opleiding zijn. We hopen dat er we ergens tussen april en begin juni hier meer over weten.

Voor de komende periode moeten we de website nog vullen met de goedgekeurde documenten, moeten we nog een kick-off met alle docenten organiseren en een informatieavond voor toekomstige cursisten. En dan nog allerlei onderwerpen afronden.

We hopen natuurlijk dat we veel aanmeldingen krijgen, dat we in Nederland het Covid virus onder de knie krijgen en dat de cursus dit jaar door kan gaan.

Dus al met al hebben we niet stilgezeten, hebben de mensen van de 2 afdelingen elkaar leren kennen en hebben we prettig samengewerkt. Hebben we geleerd hoe je via Zoom kunt vergaderen en zullen we blij zijn als we weer fysiek bij elkaar kunnen komen.

Greetje Koster,
Coördinator Landschap Gidsen Opleiding
IVN Enschede & IVN Haaksbergen

N.b. Leuk om te melden: bij het ter perse gaan van deze gids hebben zich reeds 23 mensen aangemeld.

To dig, or not to dig, that's the question...

In huize Horst weet men al jaren precies wanneer de winter wel weer lang genoeg heeft geduurd; ineens staan er in de vensterbanken en boven op de koele overloop bij het raam potjes en kweekbakken gevuld met grond en zaadjes. De laatste jaren is de interesse voor het moestuinen enorm toegenomen. Daar waar jarenlang zelfgekweekte groente iets was wat alleen op het bord van mensen met zelfgebreide sokken lag, is het ineens weer hip om zelf sla en wortels te kweken. En terecht! Er is veel meer keuze wanneer je zelf zaait dan wanneer je moet kiezen uit het assortiment op de markt of in de winkel. En de smaak is ook vele malen beter. Hoe je een en ander moet aanpakken is terug te vinden op het internet en in allerhande tijdschriften en boeken. Het aanbod is de laatste jaren alleen maar groter geworden: de keuze is reuze!

Mensen die mij wat beter kennen, weten dat ik een zwak heb voor dat soort boeken. Er staat dan ook een aardig rijtje in mijn boekenkast. Van super degelijk ("Groenten stap-voor-stap-gids" en "Het nieuwe moestuinboek" van Wim Oudshoorn, beiden uitgegeven door Groenboekery) tot super hip ("de moestuin van Mme Zsazsa", een erg leuk boek met daarin veel informatie en de nodige humor!). Maar ook de Zaai-agenda van Hans van Eekelen en een nog vrij nieuw boek met de titel "Volkstuinverhalen" liggen vaak op mijn bureau of nachtkastje. Het laatste boek dat ik heb aangeschaft gaat over de "no-dig" methode: "De ongespitte tuin" van Charlie Nardozzi. Ik heb het nog niet kunnen lezen, maar ben er erg benieuwd naar.

Vroeger werd de moestuin ieder jaar compleet omgespit. Eén of zelfs twee spades diep werd alles omgezet. Deze methode werd mij jaren geleden ook aangeleerd door de oudere moestuinmannen op het complex waar ik mijn eerste groententuintje had. Mannen die "wisten hoe het moest" en waar ik enorm veel van heb geleerd. De vraag is echter hoe goed dat spitten nu eigenlijk is voor het bodemleven en dus uiteindelijk ook voor je oogst. Hierover hoor je de laatste tijd steeds meer en het lijkt soms wel of het een nieuwe ontdekking is. Maar al bladerend in mijn wat oudere moestuinboeken stuit ik op de volgende raad in het boek van Wim Oudshoorn (uitgegeven in de begin jaren '80 vorige eeuw): "Spitten is niet goed, het brengt alleen maar chaos in de bodem. Breng maar flinke hoeveelheden compost aan, daar wordt het bodemleven actiever van, in tegenstelling tot bij het (diep) spitten, waar het ernstig wordt verstoord." Ik ben heel benieuwd naar de inzichten die ik ga vinden in het boek van Charlie Nardozzi. En hoe vernieuwend die zullen zijn...

Ondertussen zorg ik dat mijn bedden in de moestuin er weer netjes bijliggen. Compost wordt aangebracht waar dat nog niet is gebeurd. Onkruid wordt weggehaald. En de kipjes mogen nog even rondharken en scharrelen voordat het zaaien en poten weer gaat beginnen en ze weer uit de moestuin verbannen worden. Afgelopen najaar heb ik een paar bedden die leeggekomen waren toegedekt met grote stukken karton om zo onkruiden te verstikken en erosie tegen te gaan. Ik ben heel benieuwd naar wat me dat heeft opgeleverd. Het idee is om het karton zoveel mogelijk te laten liggen en gaten te maken op de plekken waar planten in moeten komen. Op het karton komt vervolgens compost en afgemaaid gras om het karton aan het oog te onttrekken.

Spitten van mijn eerste moestuin, maart 2008

Uiteindelijk zullen de beestjes in de bodem het karton samen met de compost klein maken en in de bodem mengen. Dat is tenminste het idee.

Heb jij ook zin in het avontuur van zaaien, planten en oogsten? Maar heb je nog geen ervaring, of zou je er wel wat meer van willen weten? Kijk dan eens op <https://natuuracademieonline.ivn.nl/resources/estap-voor-stap-moestuinieren>. Hier leer je in 16 filmpjes over zaaien, je planten helpen met groot groeien, oogsten en voorbereiden op het komende jaar. Ook super leuk om samen met de (klein-/buur)kinderen te doen. Want: jong geleerd is oud gedaan!

Celia Horst

Een vlinder!

Midden in de winter had ik voor een klusje in de bijkeuken even de verwarming aan gedaan. Er fladderde wat in een hoekje bij het raam. Een vlinder! Snel een bakje en een kartonnetje om hem veilig buiten te brengen. Tussen wat hout onder de carport: droog, beschut en veilig voor belagers kan hij wel het voorjaar afwachten! En dan snel weer aan het werk. "Maar wat was dat eigenlijk voor vlinder? Beetje groot voor een Kleine vos, niet oranjeachtig als een Gehakelde aurelia... Grote vossen zijn heel zeldzaam, maar het kan wel!" Weer buiten bleek de vlinder natuurlijk niet meer te vinden. Maar toen, op de eerste zondagmiddag van de lente, op de vochtige plek op de oprit, waar 'smorgens het laatste restje van een sneeuwhoop had gelegen... "Die heb ik eerder gezien!" Hij zat te drinken van het smeltwater. Zijn vleugels waren een beetje gehavend en verder leek hij ook niet fit. Om hem beter te bekijken zetten we hem in een doosje in de zon. Daar deed hij toch zijn vleugels open en na een paar minuten vloog hij weg. Op een van de foto's op de achterpagina is duidelijk te zien dat het inderdaad een Grote vos is. Een goed kenmerk zijn de vier vlekjes in de onderhoek van de voorvleugel, die samen een driehoek met een middenvlekje vormen (als het waarschuwings teken voor straling). Ze worden de laatste jaren steeds talrijker in Nederland.

Hanneke van Dorp

Lente

De lente is een zoen
op maagdelijke lippen, eerst huiverend,
dan hunkerend naar lentegroen.

De lente is 't gemaaide gras
met hier en daar een narcis
en kinderen zonder jas.

De lente is een kikkerlied
die kwaakt alsof het uit een slaap ontwaakt.
Een mooier lied bestaat er niet.

De lente is een wilg met knotten
die opgewekt wil treuren
en lapt het aan zijn nieuwe lentebotten.

De lente is een kind, zo teer,
die onvermoeid wil groeien, bloeien.
Koester, draag het in je hart, aan jou de eer.

Ludo Coulier
Vlaamse dichter

Jaarverslag IVN afdeling Enschede 2020

Dit verslag bevat een beschrijving van de activiteiten van het bewogen afgelopen jaar. Het jaar 2020 zal in de herinnering blijven als het jaar waarin veel dingen niet doorgingen. Het verslag begint met een beschrijving van algemene zaken. Daarna volgen de wandelingen, zowel de interne als de publiekswandelingen. Dan komen de werkzaamheden van de werkgroepen aan de orde. Het financiële verslag zal per mail worden verzonden naar de leden en donateurs.

Algemene zaken

IVN afdeling Enschede heeft op 31 december 2020 drieëntachtig hoofdleden, vijftien huisgenoot-leden en acht donateurs. In december 2020 hebben we afscheid moeten nemen van ons laatste erelid, de 100-jarige Willem Leemans. Ook is overleden Madeleine Gimpel. Zij was nog niet zo lang lid van onze afdeling. Helaas hebben wij niet van haar kennis van de natuur kunnen profiteren. Zij heeft de afdeling een verzameling natuurboeken nagelaten, waarvan zij uitgeefster was.

Het bestuur bestaat uit vijf leden: Hanneke van Dorp (voorzitter), Nico van Diepen (secretaris), Dirk Nijenboer (penningmeester), Pim Bosman (2e penningmeester) en Dirk van de Wetering (2e secretaris). Het bestuur heeft in 2020 intensief digitaal contact onderhouden, maar slechts drie keer fysiek vergaderd. De eerste keer was in januari, toen alles nog gewoon leek, de tweede keer in augustus na de eerste golf, buiten in de tuin bij de voorzitter en de derde keer in november, op grote afstand van elkaar in het NIVON-gebouw.

Daarnaast hebben enkele bestuursleden bijeenkomsten bezocht als het overleg De groene loper in Enschede en het overleg Wageler Samen (zie verderop in dit verslag.) Ook bezochten bestuurders de districts-ledenvergaderingen van IVN District Overijssel en een extra bijeenkomst over 1IVN van afdelingsbestuurders uit Overijssel.

IVN Enschede maakt gebruik van het ledenadministratiesysteem Procurios van landelijk IVN. Nico van Diepen is de beheerder, met Jan Willem Visschers als back-up.

Ook dit jaar is ten behoeve van de zomeravondwandeling en de schoolwandelingen in het Aamsveen de kluunplaats schoongemaakt (21 augustus) en later weer afgedekt (5 oktober) door een groep vrijwilligers.

De ALV op 26 maart werd vanwege de coronamaatregelen uitgesteld. Uiteindelijk heeft op 17 september de ALV plaatsgevonden in strikte hygiëne-maatregelen en in een versoberde entourage. Er waren 10 leden aanwezig, waaronder vier bestuursleden en de kascontrolecommissie.

Er is een begin gemaakt met het organiseren van een landschapsgidsenopleiding, wamen met IVN Haaksbergen. Daarvoor is een werkgroep LGO EH opgericht, waarvan Greetje Koster coördinator is. Verderop in dit verslag doet zij verslag van deze werkgroep.

Er is door Hans Pelgrim gewerkt aan de organisatie van een wandeling voor blinden en slechtzienden. Op 20 februari heeft een aantal gidsen de wandeling voorgelopen, maar de wandeling zelf is afgelast.

Het jaarlijkse uitje, met daaraan gekoppeld de jubileumviering, kon dit jaar geen doorgang vinden. Maar wat in het vat zit, verzuurt niet. Ook de nieuwjaarswandeling voor 2021 moest komen te vervallen. In plaats daarvan hebben enkele (bestuurs)leden een cadeaupakketje voor de leden samengesteld. Dit is door vrijwilligers eind december bij de leden en donateurs bezorgd.

Op 26 oktober 2020 werd na veel overleg de vereniging Wageler Samen officieel opgericht. Dit is een vereniging van organisaties en groeperingen die betrokken zijn bij het Wageler. IVN Enschede is hier lid van omdat we voor veel activiteiten te maken hebben met het Abraham Ledeborpark en het Lammerinkswönner, die deel uitmaken van het Wageler. Van Vereniging Wageler Samen kunnen alleen organisaties lid worden, geen natuurlijke personen. Het doel is de samenwerking te bevorderen en samen sterker te staan naar buiten, bijvoorbeeld naar de gemeente Enschede. Een bestuurslid van IVN (meestal de voorzitter) zit ook in het bestuur van Wageler Samen. Het bestuur van Wageler Samen vergadert elke eerste vrijdag van de maand. Een voor ons belangrijk eerste resultaat van Wageler Samen is de aanstelling van Barbera Lagraauw-Quist, die veel werk verzet voor het organiseren van natuureducatieve activiteiten, waaronder onze schoolwandelingen.

Interne en bijzondere wandelingen

Het wandeljaar begon met de nieuwjaarswandeling rond Lonneker, met koffie na bij Sprakel. Er waren 37 leden aanwezig.

Werkgroepen

De verslagen van de werkgroepen zijn geleverd door leden van die werkgroepen.

Werkgroep PR & Communicatie

Auteurs: Tineke Eitink-Doornhein en Hans Pelgrim.

Door de Corona pandemie zijn er door de werkgroep helaas veel minder activiteiten verricht dan in de voorgaande jaren. Wel is Hans Pelgrim namens de werkgroep vanaf eind 2020 actief betrokken bij de voorbereidingen voor de Landschapsgidsen opleiding 2021/2022, in samenwerking met IVN Haaksbergen.

Nieuwe leden

Gelukkig hebben we toch 6 nieuwe leden mogen verwelkomen. We hebben ze digitaal een hartelijke welkomstbrief gestuurd en de meest recente Gidsengids.

Belangstellenden

Het bestand met e-mail adressen van belangstellenden (die een aankondiging ontvangen van komende IVN activiteiten) is door de afwezigheid van activiteiten en wandelingen dit jaar niet echt veel gegroeid. Het aantal staat nu op 151 stuks.

Persberichten

Er zijn slechts 5 persberichten naar de pers, dagblad TCTu-bantia en Huis aan Huis bladen verstuurd. Deze werden ook allemaal geplaatst. Zo ook de 3 persberichten, met "speciale winteractiviteiten in coronaperiode" op initiatief van de werkgroep Publiekswandelingen.

Financiën

Er zijn geen bijzonderheden te melden qua uitgaven of inkomsten over 2020.

Wandeling voor blinden en slechthzienden

Deze wandeling was reeds voorbereid voor april. Door gewijzigde Corona richtlijnen kon de wandeling eveneens geen doorgang vinden.

Publiekswandelingen

Voor 8 wandelingen zijn 5 persberichten geplaatst. (De wandeling 't Amelink/Bouwhuis, die nog voor de coronaperiode plaatsvond, mocht 60 deelnemers tellen.) Voor 3 wandelingen was geen persbericht of aankondiging nodig. Deze wandelingen waren beschikbaar voor een beperkt aantal deelnemers en het maximum was vrij snel bereikt via aanmelding op onze website.

Ondersteuning voor de PR

De werkgroep PR & Communicatie heeft dringend versterking nodig en nodigt de leden uit om vrijblijvend te komen praten met de werkgroepleden Tineke Eitink of Hans Pelgrim. De uiteenlopende werkzaamheden zijn boeiend en zeer gevarieerd, vragen niet veel tijd en worden samen verricht in goed overleg en prettige samenwerking.

Werkgroep Kraam

Auteur: Jan Willem Visschers

IVN-infostand – Kraamwerk

Zowaar kunnen we voor onze infostand nog een paar activiteiten melden voor het jaar 2020.

In de zomer kwam er een verzoek van De Groene Loper om present te willen zijn bij de feestelijke oplevering met Groene Markt van het nieuwbouwproject De Lage Bothof. Bij dat nieuwbouwproject werd gestimuleerd om de tuinen 'groen' aan te leggen. Janneke Wiggers en Marjan Boensma gingen er naar toe ter ondersteuning daarvan en om IVN-Enschede te vertegenwoordigen. Er werden ook nog wat dingen uit onze infokraam verkocht. Mooi dat ze dat wilden doen!

Toen het bestuur tegen het eind van het jaar bedacht om onze leden een kerst-/nieuwjaarsgreet te sturen kon ondergetekende als lid van de infokraam hierbij ondersteunen door bestellingen hiervoor te regelen. Een mooie geste van het bestuur waar tevens ook een aantal leden van harte aan meewerkten om het uit te voeren.

U begrijpt dat er aan de voorraad van onze infokraam weinig is veranderd. Wilt u de huidige voorraad eens inzien, kijk dan op onze website: www.ivn.nl/afdeling/enschede/ivn-infokraam

Werkgroep Website en Facebook

Auteur: Erika van Oldeneel

Onze vereniging heeft een website, die te vinden is op: <https://www.ivn.nl/afdeling/enschede> en een Facebookpagina, die te vinden is via: <https://www.facebook.com/IVN-Enschede>. Het beheer van de website wordt gedaan door Jan Willem Visschers en Erika van Oldeneel, en de facebookpagina door Erika.

Het afgelopen jaar hebben we geprobeerd via de site en facebook contact te maken en te houden met onze achterban. Op de site is eigenlijk alles te vinden wat er mogelijk is bij onze afdeling. Denk hierbij aan aankondigingen van excursies, wedstrijden, nieuwe gidsengids, landelijke acties, en een overzicht van de verenigingsstructuur. De facebookpagina biedt actueel nieuws, vaak met een doorverwijzing naar de website.

De facebookpagina heeft 215 volgers, 'vaste kijkers', en een aantal daarvan kijkt ook daadwerkelijk als er wat gepost wordt. Meestal tussen de 50 en 70, en daarvan dan weer enkelen die dóórklikken voor meer informatie. Het bereik van de pagina is dus vrij beperkt.

De website is een onderdeel van de landelijke IVN, en moet daarom in het 'format' dat door landelijk IVN gemaakt is gebruikt worden. Dit zorgt soms voor wat problemen, maar meestal vinden we een oplossing. Het type aankondiging bijvoorbeeld bepaalt of je er een datum aan kunt koppelen. Als vervolgens de datum voorbij is wordt die aankondiging automatisch van de site verwijderd. Met dit soort voorgeprogrammeerde acties moeten we echt rekening houden. We denken vooralsnog wel, dat beide kanalen een toegevoegde waarde hebben binnen onze vereniging.

Werkgroep Vliegveld

Auteur: Nico van Diepen

De werkgroep Vliegveld heeft een publiekswandeling geaandeerd voor 3 juni. Zoals zo veel activiteiten is deze geschrapt vanwege COVID-19. Op 5 oktober hebben vier gidsen een opfriswandeling gemaakt over het vliegveldterrein onder leiding van Gerard Lubbers van Eelerwoude.

Werkgroep Redactie Gidsengids

Auteurs: Celia Horst en Tineke Eitink

Ook in het afgelopen jaar zijn er weer een viertal Gidsengidsen uitgekomen onder de redactie van Celia Horst en Tineke Eitink. Deze Gidsengidsen werden gevuld met allerlei interessante, gezellige en inspirerende natuurartikelen en -foto's die werden ingestuurd door leden van onze afdeling. De redactie is dan ook van mening dat de Gidsengids een mooie weergave geeft van wat er zoal gedaan en beleefd is binnen IVN Enschede. Al waren de activiteiten hier en daar wel wat anders ingevuld dan in voorgaande jaren en konden een aantal excursies en schoolwandelingen zelfs helemaal geen doorgang vinden. Dat maakte het voor de redactie ook moeilijk om voldoende (ideeën voor) copy te vinden om het blad te kunnen vullen en tegelijkertijd ook nog boeiend te houden. We hebben zelfs een paar keer voor de overweging gestaan om pagina's te schrappen en een dunnere Gidsengids uit te brengen.

Naast de ingezonden artikelen en foto's, is er achterin de Gidsengids ook altijd een overzicht te vinden van activiteiten die op de planning staan. De invulling (of het ontbreken van die invulling) van deze doorgaans goed gevulde pagina's liet ook zien dat we in een bijzondere tijd leven.

Om de Gidsengids te kunnen maken, maken we gebruik van een online programma van Editoo. Ieder kwartaal laten we 100 exemplaren van de Gidsengids drukken bij deze

drukkerij. Het grootste deel hiervan wordt via Post.nl bezorgd bij de leden en donateurs. Een aantal exemplaren worden bewaard om uit te delen als promotiemateriaal of soms naar nieuwe leden gestuurd. De Gidsengids is tevens geheel in kleur terug te vinden op onze website. Eerder uitgekomen uitgaven zijn hier ook te vinden.

Werkgroep Grijs Groen en Gelukkig

Auteurs: Jan Willem Visschers

Bovenstaande term heeft een verbinding met het project Groene Middag op Erve Leppink. Eén keer per maand worden bewoners van Erve Leppink uitgenodigd om in een van de huiskamers mee te doen aan programma's die gericht zijn op zintuiglijke belevingen van vooral 'groene aard': blaadjes zoeken/kleuren/opplakken, IVN natuurstad gebruiken, vetbollen maken, een imker laat dingen zien over bijen houden/laat honing proeven, bekijken van een film of foto's met onderwerp natuur, ruiken en voelen voorwerpen uit de natuur, knuffelen van dieren, soep maken met groente uit eigen tuin, enz. Begeleiders zijn vrijwilligers van Groen Verbindt en van IVN.

Dan is er ook de groep IVN-vrijwilligers die op donderdagmiddagen met de bewoners van De Posten/ Erve Leppink gaan wandelen, als de weersomstandigheden dat toelaten. Een mooi initiatief dat door de bewoners/begeleiders op prijs wordt gesteld.

Karin Ferwerda, vrijwillig medewerkster van Groen Verbindt coördineert en organiseert deze activiteiten. Dat dit jaar 2020 al deze activiteiten op een laag pitje kwamen te staan zult u begrijpen. Slechts een klein aantal keren konden we doen wat we als vrijwilligers voor ogen hadden. De beperkende maatregelen in verband met de coronacrisis dwongen ons daartoe!

Werkgroep VO

Auteur: Lidy Vrijheid

Veldwerk Aamsveen

We hadden al een datum geprikt met Scholen Gemeenschap Zuid, maar het kon helaas niet door gaan.

Slootjes lessen 't Bruggert

Op verzoek van Jessica Weimer, docente biologie op 't Bruggert, zouden we evenals vorig jaar helpen met slootjeslessen. Dit ging niet door.

Het poelenproject

Auteur: Hanneke van Dorp

Het Poelenproject dat we jaarlijks met EnHOe organiseren voor de vierde klassen HAVO en VWO van het Bonhoeffer college Van der Waalslaan kon in 2020 wegens de coronapandemie niet doorgaan.

Werkgroep Heemtuin

Auteur: Jeanette Eisma

Zoals de meeste jaarverslagen van 2020 begint ook dit verslag met de corona crisis die ons ook nu nog altijd bezig houdt. Ook wij als heemtuin team kwamen er niet onderuit.

Alhoewel de impact op ons werk in de heemtuin wel meeviel, het is in de buitenlucht en dat is al een groot voordeel. Wel afstand houden van elkaar, maar we werken toch meestal in groepjes van 2 personen. Al met al hebben we in feite het hele jaar door kunnen werken.

Onze heemtuindag kon helaas door de corona ook niet doorgaan, de jaarlijkse barbecue voor alle vrijwilligers op het Wönner werd ook afgelast!

Het jaar was gelukkig niet zo droog als 2019, maar rond half mei was er al weer een lage waterstand in de vijver. Het weer was wel erg warm, met rond 12 augustus een hittegolf!

Ook 2020 was helaas weer een jaar van veel vernielingen door (jongeren op) scooters in park en heemtuin. In de zomertijd ging het zelfs zover dat planken van een bruggetje in de heemtuin in de fik werden gestoken en de kunststof banken constant verplaatst werden tot het moment kwam dat ze op een nacht compleet met een aantal struiken in de brand zijn gezet en een verkoolde hoop achter bleef. Geen mooie aanblik dat kan ik u zeggen, het motiveerde op dat moment niet om met dit vrijwilligerswerk door te gaan! Pim schreef er een emotioneel stuk over in de gidsengids van de IVN. Er is aangifte gedaan bij de politie door Stawel, namens de (nieuwe) vereniging Het Wageler Samen.

Helaas is de gezondheid van Ton niet zodanig dat hij weer kan werken in de heemtuin en dat vinden wij jammer omdat hij met zijn kennis van planten ons allemaal verrijkt en het fijn is om hem erbij te hebben. Misschien als het weer wat warmer wordt komt hij weer eens koffie drinken.

Uit het verslag dat Yvonne elke week trouw maakt haal ik ook een stukje over de oude kas in het park, die eigenlijk een beetje staat te verpieteren en waarvan een aantal raampjes kapot is. In het verleden werden die regelmatig vervangen maar nu ook niet meer. Jammer, want het is eigenlijk een heel mooie kas, uit een grijs verleden. Yvonne schreef dat op de heemtuinvergadering van 5 februari de heemtuinwerkgroep samen met de bijenvereniging besloten heeft bijenplanten te gaan kweken. Er toestemming van stadsdeel Noord voor. Helaas is er in 2020 niks van gekomen. Heemtuinvergaderingen waren er op 5 februari en 20 mei. Daarin werd besloten om de heemtuindag in de herfst te schrappen i.v.m. corona.

Medewerkers c.q. vrijwilligers heemtuinwerkgroep 2020: Yvonne, Pim, Ruud, Hanneke, Magda, David, Ietje en Jeanette. Met dank aan Mariëlle die altijd voor ons de koffie en thee klaar had staan op het Wönner!

Werkgroep Schoolwandelingen

Auteurs: Barbera Lagraauw, Hanneke van Dorp

In nauwe afstemming en samenwerking met de afdeling Duurzaamheidseducatie van de gemeente Enschede draagt IVN bij aan de realisatie van het door de gemeente gewenste natuuronderwijs aan leerlingen van basisscholen. Dit gebeurt door het beschikbaar stellen van leden die op vrijwillige basis als natuurgidsen optreden tijdens de voor leerlingen in natuurgebieden georganiseerde buitenactiviteiten.

In 2020 ging het daarbij om de volgende aantallen:

Voorjaarswandeling Groot Brunink: 8 groepen geannuleerd i.v.m. corona

Aamsveenwandeling: 6 groepen, 162 leerlingen, 10 vrijwilligers

Najaarsactiviteit Ledeboerpark: 5 groepen, 111 leerlingen, 10 vrijwilligers, 2 groepen geannuleerd i.v.m. corona.

OBS Roombeek vroeg ons in de periode van 19 oktober tot en met 30 november in het kader van hun schoolbrede thema 'Het Waait' om een activiteit te verzorgen passend bij dit thema. Zij zochten een activiteit voor de groepen 3 en 4 en 5/6. Aanvankelijk dachten we dit net als twee jaar geleden door gidsen in het Van Heek Park uit te laten voeren, maar dat bleek niet mogelijk binnen de regels i.v.m. de corona-pandemie. Het ging om een groep 3 met 21 leerlingen en een groep 4 met 23 kinderen. De groep 5/6 heeft 27 leerlingen. Nico en Hanneke hebben hiervoor opdrachten op papier gezet die in het Van Heekpark gedaan konden worden door de leerkrachten met hun eigen leerlingen. Ze vonden het geslaagd, maar iedereen geeft de voorkeur aan een uitvoering door gidsen!

Werkgroep Publiekswandelingen

Auteur: Lidy Vrijheid (coördinator sinds jaarvergadering 2018) Sinds december 2019 is de werkgroep uitgebreid met Greetje Koster.

De werkgroep heeft een paddenstoelencursus georganiseerd. We zouden eerst aanhaken bij IVN- Hengelo, maar door Covid-19 ging dat niet door. Toch hebben vier publieks-wandelgidsen (Erika van Oldeneel, Jacques Simon, Lidy Schans en Lidy Vrijheid) een paddenstoelencursus gevolgd die gegeven is door Laurens van Run van de Mycologische Vereniging. Dankzij de creatieve digitale inzet van

Door de Covid-19 pandemie konden helaas niet alle wandelingen doorgaan. We moesten overstappen op een systeem met online-inschrijfformulieren, waarbij het maximum aantal deelnemers per gids soms 9 was, soms 6 of 4... en uiteindelijk slechts 3 (dit alles volgens de toen geldende coronaregels). In dit laatste geval hebben de beide gidsen gekozen voor een mini-excursie van een uur en op een middag ieder 2 rondjes gelopen. Het enthousiasme van het publiek was er niet minder om.

Bouwhuis/Amelink (31 januari)
Gidsen Lidy en Lidy, 60 deelnemers, 30 per gids, mooie lentedag, 54 euro opgehaald

Rondje Noord Esmarke (6 maart)
Gidsen Hanneke, Nico/Lidy, 13 deelnemers, zeerregenachtig, 25 euro opgehaald

Houwbeek (13 oktober)
Gidsen Jacques, Jan Willem en Lidy V., 18 deelnemers, veel paddenstoelen

Paddenstoelen op De Tip (30 oktober)
Gidsen Lidy en Lidy, 12 deelnemers, per gids 2 x 3 personen

Vliegveld, Houwbeek, de Weele, Buurserzand, Doorstapwandeling Enschede Noord (resp. maart, april, mei, juni en december): afgelast

In samenwerking met Landschap Overijssel waren er enkele zomeravondwandelingen die nog door zijn gegaan, eveneens met online aanmeldingsformulieren:

Lonnekerberg, (21 juli)
Gidsen Hanneke en Lidy V., 18 deelnemers

Wilde planten op het Aamsveen (25 augustus)
Gidsen Hanneke, Lidy S. en Lidy V., 14 deelnemers

Auteur: Greetje Koster

Betrokkenen IVN Enschede: Hanneke van Dorp, Nico van Diepen, Jan Willen Visschers, Hans Pelgrim en Greetje Koster.

In maart 2020 zijn er verkennende gesprekken geweest tussen IVN Haaksbergen en IVN Enschede omdat Enschede graag een gidsenopleiding wilde organiseren. Dit om te zorgen dat de afdeling meer vrijwilligers kan werven en er daardoor meer vrijwilligers ingezet kunnen worden.

Haaksbergen had van 2018-2019 met succes een Landschaps Gidsen Opleiding (LGO) ontwikkeld en georganiseerd. IVN Nederland vond dat de cursus een goede kwaliteit had. De LGO is een goede basis voor het uitbreiden van natuurbekendheid, inzet als vrijwilliger in de werkgroepen die Enschede heeft en waarbij je leert om kennis over te dragen bij allerlei activiteiten zoals de slootjes dag, school- en wandelgids of het organiseren van een heemtuindag.

Afgesproken werd om deze cursus samen te gaan organiseren en zoveel mogelijk 1 op 1 over te nemen. Wel moesten er Enschedese gebieden toegevoegd worden en Haaksbergse gebieden behouden.

Er werd afgesproken dat de LGO van september 2021 tot juli 2022 gaat lopen. In juni 2020 hebben we de 1e bijeenkomst van de kerngroep met IVN-ers uit Haaksbergen en Enschede georganiseerd. We hebben daar afgestemd hoe we gaan samenwerken. En hoe we cursisten en het werk gaan verdelen. Na de zomervakantie hebben we nog drie keer vergaderd waarin we het rooster, de docenten, de theorie en praktijk, de PR besproken hebben.

We zijn een eind op weg maar hebben zeker nog tot de zomer 2021 nodig om de LGO goed te organiseren.

Van de penningmeester

Beste leden en donateurs,

Ondanks het feit dat er op dit moment nog geen zicht op is wanneer er een Algemene Ledenvergadering kan worden gehouden, vind ik het correct om jullie op de hoogte te houden van het wel en wee van onze financiën van het afgelopen jaar. Dit financiële verslag behoort bij het Algemeen verslag van onze afdeling.

De stukken hierover zijn, zoals afgesproken, inmiddels via een mail naar jullie toegezonden. Het zijn twee bijlagen, één over de afrekening 2020 en begroting 2021 en één over de toelichting hierop. De financiën over 2020 zijn door de kascommissie gecontroleerd en goedgekeurd. Zodra er een Algemene Ledenvergadering kan worden belegd worden deze financiële stukken ter bespreking voorgelegd.

Er zijn enkele leden die geen e-mail adres hebben. Mochten deze leden deze financiële stukken willen ontvangen, neem dan contact op met de penningmeester, dan zal ik zorgen dat deze stukken per post naar jullie worden gezonden.

Ik wil graag van deze gelegenheid gebruik maken om de leden en donateurs uit te nodigen om de contributie of donatie over dit jaar over te maken. De contributie en de minimale donatie is t.o.v. vorig jaar niet verhoogd.

De contributie bedraagt: € 24,00
 Voor huisgenoten is dit: € 6,00
 De minimale donatie bedraagt: € 15,00
 Graag overmaken op rekening: NL05INGB 0000 8388 83 t.n.
 v. IVN afd. Enschede.
 E.e.a. Kunnen jullie ook lezen in dit blad, in het Colofon op
 pagina 2.

Bij voorbaat mijn hartelijke dank.

Dirk Nijenboer, penningmeester
Telefoon: 053-4311364
E-mail: dendirk@home.nl

[illegible]

Tot zover het jaarverslag 2020
van afdeling IVN-Enschede

Vloggende boer uit Tweekelo

De koeien van Jelle, wie wel eens een wandeling heeft gemaakt door Tweekelo is ze vast al eens tegen gekomen. Ze zijn te herkennen aan het witte “laken” om hun romp. Deze Lakenvelders behoren tot een heel oud runderras dat er bijna niet meer was geweest. Als je in de geschiedenis van dit koeienras duikt kom je beschrijvingen tegen die terugvoeren naar de dertiende eeuw, waarop het fokken op de specifieke tekening van de Lakenvelder wordt beschreven. Zo mag er geen ander wit dan een aaneengesloten laken op het dier liggen, moeten de koeien mooie dunne horens hebben en zijn voorzien van een sprekende kop. Hierbij maakte de ‘opbrengst’ niet uit, de ene fokker ging voor het vlees, de ander voor de melk. Wel werden hierdoor verschillende types binnen het ras zichtbaar.

In de middeleeuwen werd het ras ook veel gefokt door kasteelheren die hun landgoederen wilden verfraaien met de Lakenvelder. Hierdoor is ook de bijnaam ‘Kasteel- en Parkrund’ ontstaan. Helaas werd het voor de Lakenvelder ook lastiger om te overleven toen de adel uitstierf. Door de specifieke selectie op het uiterlijk bleven de productie eigenschappen (melk en vlees) wat achter. Vooral in de twintigste eeuw heeft het ras het heel moeilijk gehad om voort te blijven bestaan. Fokken met een Lakenvelderstier was zelfs verboden in de jaren '50! Enkele eigenwijze fokkers bleven dit unieke stukje levend erfgoed in stand houden en zorgden er zo voor dat we tot op de dag van vandaag van de Lakenvelder kunnen genieten. In de jaren zeventig van de vorige eeuw waren er in Nederland nog maar zo'n 200 stamboek Lakenvelders. Inmiddels gaat het weer goed met de Lakenvelder koe en hebben we er weer zo'n 3500 in Nederland. Jelle is één van die boeren die zich hier hard voor heeft gemaakt.

Als je Jelle bezig ziet met zijn koeien straalt het plezier en de liefde voor zijn dieren ervan af. Hij verteld graag over zijn koeien en is de afgelopen winter druk bezig geweest met het maken van een vlog voor “Hét middagprogramma

van Heutink” (een online programma voor basisschoolkinderen). Jelle leert je hier allerlei KOE-le weetjes over zijn koeien. Op de facebookpagina “koeienvanjelle” zijn de vlogs ook terug te vinden.

Zie je de koeien liever in het echt? Je kunt ze vinden in Tweekelo, bijvoorbeeld in de weides van 't Oorbeck aan de Haimersweg. Maar ook in de omgeving van het Ledeboerpark bij zorgboerderij de Viermarken staan geregeld wat van deze prachtige koebeesten te grazen. De koeien staan altijd buiten, weer of geen weer. Zelfs toen er in februari zoveel sneeuw was!

De kalfjes worden in de wei geboren en mogen zo'n negen maanden bij hun moeder blijven. Ik vind het iedere keer weer een prachtig gezicht, die gemengde kudde waar klein en groot een plekje heeft. Wanneer die negen maanden om zijn, worden de kalveren bij hun moeder weg gehaald. Ze zijn dan groot genoeg om voor zichzelf te zorgen. Het is altijd even slikken, die eerste uren. Bewoners van Tweekelo horen een dag of wat een hoop geloei. Alsof de kleintjes roepen "mama, waar ben je nou?" Het doet mij altijd even terugdenken aan de tijd dat mijn kinderen nog maar net op school zaten; je weet dat het goed is, maar het voelt zo leeg...

Zijn de koeien ongeveer vier tot zes jaar oud, dan worden ze opgehaald voor de slacht. Een moment dat niet zo leuk is, maar er wel bij hoort. De koeien hebben dan een goed en fijn leven gehad in een gezonde omgeving. Het vlees wordt vervolgens afgenomen door restaurants uit de omgeving. Ook wordt het vlees verkocht aan particulieren. Lijkt het je wat, zo'n biologisch stukje vlees uit Tweekelo? Iedere zaterdag is de winkel op de Delle van 10.00 - 14.00 uur open (Tweekelerweg 202, 7547 RN Enschede).

Celia Horst

foto Celia Horst

Winnende Stoepkrijtfoto en Tuinvogelfoto

De werkgroep Publiekswandelingen hoopte met een 3-tal voorjaarsactiviteiten velen te mobiliseren en schreef drie fotowedstrijden uit. De jury hiervoor bestond uit Michelle de Rooij, Chris Eijkholt en Dirk Nijenboer. Zij hebben voor de drie opdrachten de foto's anoniem beoordeeld en kwamen middels een indrukwekkend rasterschema met beoordelingscriteria tot hun keuze.

1) Voor de eerste opdracht zocht men bloeiende planten tussen 26 december en 3 januari, kon deze met stoepkrijt van een naam voorzien en er dan een foto van te maken. Winnaar is geworden: Nico van Diepen. Het juryrapport van de juryleden Michelle de Rooij en Chris Eijkholt van de fotowedstrijd "Plantenjacht met krijt" luidt als volgt:

"Deze foto van Nico van Diepen geeft het thema "plantenjacht met krijt" treffend weer. Verschillende stoepplanten zijn goed in beeld gebracht en correct benoemd. De fotograaf heeft -al dan niet spontaan- een zodanige positie gekozen waardoor het oog van de kijker langs de planten wordt geleid. De keuze van een kind met stoepkrijt

in de hand doet vermoeden alsof ze de planten kent dan wel dat het kinderlijk eenvoudig is! Een zeer geslaagde foto naar onze mening; bravo!"

2) Voor de tweede opdracht kon in het Tuinvogelweekend op 29, 30 en 31 januari een foto ingestuurd worden van tuinvogels. Winnaar is geworden: Erika van Oldeneel. Het juryrapport van de juryleden Chris Eijkholt en Dirk Nijenboer van de fotowedstrijd "Tuinvogels" luidt als volgt:

"Een keuze maken tussen de verschillende foto's was best lastig. Na grondig overleg komen wij tot de conclusie dat de foto met de tortel van Erika van Oldeneel de winnaar is. Wij willen hier het volgende over toelichten.

Een zeer sfeervolle opname. De compositie is een lust om naar te kijken. Het is een scherpe opname. Gelet op het thema tuinvogels is deze afbeelding zeer goed passend. De foto is onszins een waardige winnaar!"

Winnende Winterfoto

"Na serieuze afweging van de vele mooie en ook bijzondere inzendingen, zijn wij als jury eensgezind gekomen tot een winnaar. Als beste in deze categorie is gekozen foto "Winterwonderland langs de Dinkel". Het is een bijzondere sfeervolle opname, heeft een goede compositie en is scherp. Het iets hogere standpunt geeft een extra dimensie aan de diepte. De foto voldoet ons inziens ruimschoots aan het thema! Een pluim voor deze fotograaf."

3) Voor de derde opdracht kon de mooiste foto van winterse natuur tot 3 maart ingestuurd worden. Winnaar is geworden: Bertien Benneker. Het juryrapport van de juryleden Chris Eijkholt en Dirk Nijenboer van de fotowedstrijd "Winterse natuur" luidt als volgt:

Pizza Paardenbloem

Wildplukken is tegenwoordig helemaal hip! En nu het weer voorjaar wordt en je overal groen tevoorschijn ziet komen in de natuur is het tijd voor een echt voorjaarsrecept: bak eens een pizza met wildpluk. Wist je dat de bladeren van de paardenbloem smaken als spinazie, in dit recept wok je ze met ui en knoflook. Even laten uitlekken en dan met tomaat en kaas op de voorgebakken pizzabodem. Voor twee personen heb je zo'n 300 gram paardenbloembladeren nodig; dat is ongeveer een vergiet vol. In plaats van Paardenbloemblad kun je ook jong blad van zevenblad en/of weegbree gebruiken, en in plaats van blauwe kaas geitenkaas of een bol mozzarella.

Ingrediënten voor twee personen:

- 300 gram paardenbloembladeren
- 50 gram blauwe kaas (bv Danablu of Roquefort)
- sjalotje of kleine ui
- 1 tomaat
- teen knoflook
- 3 plakjes bladerdeeg
- peper (geen zout, er zit genoeg zout in de kaas)

Bereiding:

Verwarm de oven voor op 175 graden. Laat het bladerdeeg ontdooien. Snij de ui in ringen, en de tomaat en het teentje knoflook in stukjes. Was de bladeren en laat ze uitlekken in een vergiet. Bestuif het aanrecht met wat bloem, leg de plakjes bladerdeeg op elkaar en rol op de bloem uit tot een vierkant. Rol de randen op en prik gaatjes in het bladerdeeg

met een vork. Laat de bodem in 5 minuten in de oven stevig worden. Wok ui, knoflook en paardenbloemblad kort. Zet het vuur uit, voeg stukjes tomaat, peper en verkruimelde kaas toe. Verdeel de massa over de pizzabodem en laat de pizza in ongeveer 5-7 minuten heet worden. Als de kaas is gesmolten is 'ie goed. Niet te lang doorbakken, dan wordt het blad nogal bitter (tenzij je daar juist van houdt). bron: www.slowfood.nl

Wist je trouwens dat er een heuse wildplukkaart te vinden is op internet? Op de kaart kun je je locatie opzoeken en vervolgens zien wat er zoal in jouw omgeving te plukken valt. Er zijn wel een paar spelregels. De belangrijkste spelregel is dat wildplukken formeel helemaal niet mag. Het valt onder de stroperij. In de praktijk gebeurt het echter niet snel dat je wordt beboet voor een handje bramen of hazelnoten. Vraag bij twijfel toestemming aan de eigenaar of beheerder van de grond. Veel grondbezitters staan er niet afwijzend tegenover. Pluk met mate! Wat betreft het plaatsen van plekken op de wildplukwijzer ligt de verantwoordelijkheid bij de plaatser zelf.

Bron: www.wildplukwijzer.nl

Celia Horst

Sneeuw op Groot Brunink

Op zaterdagavond 16 januari begon het ineens flink te sneeuwen. En het bleef nog liggen ook!

Het pleintje voor de deur kleurde wit en van alle kanten vlogen kinderen de straat op om in het donker sneeuwballen te gooien. Eindelijk! Voor Lidy en mij de volgende ochtend reden om erop uit te trekken voor een vroege winterwandeling in en rond het Groot Brunink. 's Middags was alles al weer gesmolten. Wij waren gelukkig net op tijd om nog een paar uur van een prachtig wit en stil landschap te genieten. Tineke Eitink

Kijk mee met Beleef de lente

Ook dit jaar kun je weer meekijken met de live webcams van Vogelbescherming Nederland. Ze zijn vanaf 28 februari tot eind juli in de lucht!

Elke keer voor velen weer een feestje om de vogels te volgen tijdens de broedperiode. En te zien hoe de jongen geboren worden en, als alles goed gaat, uiteindelijk uitvliegen. Genieten van het lief en leed in de nesten van een aantal broedvogels. Dit jaar mogen we meekijken bij o.a. de zeearend, slechtvalk, kerkuil, gekraagde roodstaart, merel, ooievaar.

Te zien op www.vogelbescherming.nl/beleefdelente

Waterbeheer op de Lonnekerberg

Amper bijgekomen van de schrik van de bomenkap in het Aamsveen troffen we op de Lonnekerberg een soortgelijke situatie. Overal waar we keken was rigoureuus gekapt.

Landschap Overijssel probeert met deze herstelwerkzaamheden de Lonnekerberg te beschermen tegen verdroging. In het kader van waterbeheer zagen we dat er opvallend veel nieuwe waterlopen aangelegd waren, met hier en daar een voorde. De slootjes van de bekende rabatten en de beeksloten worden gedempd of minder diep gemaakt, waardoor het water niet zo snel afgevoerd wordt en beter vastgehouden kan worden. Ook hier geduld hebben en dan zien we over een tijdje vast een compleet hernieuwde Lonnekerberg.

Agenda

Ook wij zitten te popelen om met natuuractiviteiten aan de slag te gaan. Mochten deze weer georganiseerd kunnen worden, worden ze op onze website en Facebookpagina aangekondigd. Evenals de informatieavond voor de Landchapsgidsen opleiding en ander IVN nieuws. Houd ze daarom beide goed in de gaten: <https://www.ivn.nl/afdeling/enschede> en <https://nl-nl.facebook.com/IVNEnschede/>

Bovendien kun je op de website alle foto's van deze Gidsengids in kleur zien!

De IVN Groene Jaarkalender uitgelicht:

Earth hour: zaterdag 27 maart om 20.30 uur

We maken ons zorgen over de toekomst van onze planeet. Daarom doen we samen met miljoenen mensen, steden, bedrijven en organisaties over de hele wereld tijdens Earth Hour op 27 maart 2021 60 minuten het licht uit. In de laatste jaren is het uitgegroeid tot 's werelds grootste beweging voor bescherming van de natuur. www.wwf.nl/kom-in-actie/earth-hour

Kikkerdriltelling: 8 maart tot 4 april

Heb je kikkers in je tuin? Dan kan je binnenkort de eitjes (kikkerdril) in je vijver zien. Het aantal eieren geeft een uitstekend beeld van het aantal voortplantende kikker-vrouwtjes in je tuin. Vermenigvuldig het met twee (man-netjes tellen immers ook mee) en je hebt een mooie indicatie van het aantal kikkers in en rond je tuinvijver. Help je mee? Geef je telling door op www.tuintelling.nl

Bijentelling: 17 en 18 april

In het weekend van 17 en 18 april 2021 vragen we heel Nederland om bijen te tellen in eigen tuin, het park of op het schoolplein. Als we meer weten over bijen, kunnen we de bij beter helpen. En dat is hard nodig, want van de 358 soorten wilde bijen in Nederland is de helft bedreigd. Ook voor ons heeft dit grote gevolgen, want 80% van de eetbare gewassen is afhankelijk van bestuiving. Meer informatie vind je op www.nationalebijentelling.nl.

Week van ons water: 1 tot 16 mei

Tijdens de Week van Ons Water in het voorjaar gaat het vooral over (voldoende) schoon water en gebruik van water in en om het huis. Ons Water heeft als doel het water- en risicobewustzijn in Nederland te vergroten. Door te laten zien wat er allemaal gebeurt aan watermanagement, wat er nodig is voor de toekomst en draagvlak te houden voor investeringen. En wat je zelf kunt doen of waar je rekening mee moet houden. www.onswater.nl/onderwerpen/week-van-ons-water

Goed nieuws

Van de Organisatie van de Twentse Landdag ontvingen we goed nieuws. Het is alweer bijna 3 jaar geleden dat de Twentse Landdag in het Abraham Ledebouerpark gehouden werd. Dit jaar staat de Twentse Landdag voorlopig gepland op zondag 19 september 2021. Of en hoe er aan deze dag vormgegeven kan worden is uiteraard afhankelijk van hoe de corona pandemie zich verder ontwikkelt. Wij blijven positief!

Pinksterbloemen - Celia Horst

Van de redactie

Wanneer je de vogels weer hoort fluiten. Mest ruikt tijdens je wandeling in het buitengebied. Je iedere dag weer wat nieuws ontdekt wanneer je een rondje door je tuin loopt. De tranen over je wangen rollen. De eerste vlinders weer rond fladderen. Dan weet je: het is weer voorjaar! Heb je de vlinders op de achterpagina gezien? Als je er meer van wilt weten hoe die daar terecht zijn gekomen, neem dan eens een kijkje op pag.11.

Deze Gidsengids is tot stand gekomen onder zeer uiteenlopende weersomstandigheden. Eerst lag er een dik pak sneeuw en was het ver onder het vriespunt. Nauwelijks anderhalve week later zat ik op een ochtend in het zonnetje met mijn laptop te werken aan de tuintafel! Het is ook terug te zien in deze Gidsengids. Winter en voorjaar gaan hand in hand en worden geïllustreerd met (winnende) foto's en inspirerende verhalen. Ontdekken, doorgeven, inspireren en genieten. Dat is waar IVN voor mij voor staat. De Schoolwandelingen en excursies zijn daarbij een prachtig middel. Maar ook de Gidsengids mag daarvoor worden ingezet. We zijn dan ook steeds weer op zoek naar artikelen die ons helpen onze kennis te vergroten en ons uit te dagen om meer te ontdekken van al dat prachtige wat de natuur ons te bieden heeft. Help je mee?

Copy voor de volgende Gidsengids mag worden ingestuurd vóór 21 mei 2021

Eén van mijn eerste IVN herinneringen is van 19 april 2012. Een prachtige voorjaarswandeling op het Groot Brunink. Ik mocht als moeder mee met de klas van onze dochter Nienke. Ineke Muijser was onze gids. Wat hebben we toen een heerlijke ochtend gehad. Wat heel veel indruk heeft gemaakt was een veld vol pinksterbloemen. Ik had nog nooit zoiets moois gezien.

Geniet allemaal van al het moois dat de natuur ook dit voorjaar weer te bieden heeft!

INDIEN ONBESTELBAAR: REDACTIE GIDSENGIDS
BURGEMEESTER STROINKSTRAAT 375
7547 RH ENSCHEDE

ivn natuur
educatie
Enschede

